

Paulus susura kaduan soa-neu hatahori kamaherek kara marai kota Korentus 2 Korentus

Soda-molek

¹ Susurak ia numa au mai, Paulus. Manetualain nadenu au uni sudi bee uu ena, fo afada hatahorir la'e-neu Yesus Karistus, fo Manetualain dudu-fura memak kana numa lele uluk mai ena. Ita fadin Timotius oo nai ia boe. Ana haitua hara masodak.

Au surak susurak ia fee basa hatahori kamaherek kara mana rasi'e rakabua nai kota Korentus ma profensi Akaya. ✧ ² Au hule-haradoi neu Manetualain, ndia ita Aman, ma Yesus Karistus, ndia ita Lamatuan. Au oke-hule fo Ara ratudu Sira dale susuen neu ei, mita fo ei bisa leo-la'o no lino-lendek ma mole-damek.

Paulus noke makasi neu Manetualain

³ Ai hihiiin fo basa hatahorir rakadedemak Manetualain naden. Ndia naa, ita Lamatuan Yesus Karistus Aman. Basa nemedak kasian raoka numa Ndia mai, ma Ana ndia soa natetea ita dalen. ⁴ Ana oo ndia kokoe-nanasi ita, mete ma ita hambu susa-sonak boe. Huu naa de ita oo, bisa kokoe-nanasi hatahori laen fo mana hambu susa-sonak boe. Ita bisa tatetea sira dalen, sama leo Manetualain oo natetea ita dalen ena boe. ⁵ Karistus hambu nita susa-sonak no'un seli soa-neu ita ena. Dadi, neu ita hambu susa-sonak, Ndia Aman natetea ita dalen, nahuu ita takaesa

✧ **1:1** Nedenuk kara Tutuin 18:1

to Karistus. ⁶ Mete ma ai hambu susa-sonak nai ia, Manetualain natetea ai dalen. Mete ma ai hambu susa-sonak, ai makatataka makandoo, na, ei oo muste malela boe mae, Lamatuak oo pake dalak leo naak fo natetea ei dalem ma nakambo'ik ei numa dede'a manggarauk mai boe. Mete ma ei hambu susa-sonak sama leo ai, Lamatuak natetea ei dalem, fo ei oo bisa makatataka makandoo boe. ⁷ Huu naa de ai mamahere tebe-tebe mae, ei bisa makatataka mahere ma ta manggenggo. Huu ai bubuluk mae, mete ma ei hambu susa-sonak sama leo ai, Manetualain oo natetea ei dalem boe, sama leo Ana oo natetea ai dalen boe.

⁸ Toranoo nggara ein! Ai hihiiin fo ei malela tebe-tebe la'e-neu susa-sonak naa, fo ai hambu mita sara numa profensi Asia. Ai mameda berak, lena heni numa hata fo ai bisa lemban mai. Losa ai dale tean nae mopon, nahuu ai du'a mae, mate ia ena.* ⁹ Ai mesa ngga mameda berak, sama leo hatahori esa bei fo namanene nala mana maketu-maladi dede'ak naketu hukun mates soa-neun. Tehuu basa naar dadi, mita fo ai mamahere neu Manetualain, ma ta mamahere neu ai ao heli-helin. Huu Manetualain naa, ndia naena koasa fo tao nasoda falik hatahori mates. ¹⁰ Ana ndia nakambo'ik ai numa hata fo manggarauk mai *ena*, neu ela kada faa fo ai mate. Neu ko Ana oo *nau* nakambo'ik ai numa manggarauk mai boe. Ai mamahena taa-taa mae, neu ko Ana nakambo'ik ai numa hata fo manggarauk mai *nakandoo seku neu*. ¹¹ Mete ma ei hule-haradoi makandoo soa-neu ai, naa oo tulun ai boe, huu Manetualain nau tao dede'a

* **1:8** 1 Korentus 15:32

neulauk no'uk ka soa-neu ai. Ana nau tao talo naa, nahuu hatahori no'uk ka hule-haradoi soa-neu ai. De neu hatahori no'uk ka rasaneda ai, neu ko ara oo roke makasi no'un seli neu Ndia boe.

Paulus ator nanae beuk

¹² Ai bisa kokolak maloloa bafan, nahuu ai bubuluk nai ai dalen dale mae, hata fo ai taok nai dae-bafok ia, tungga Manetualain hihii-nanaun soa-neu ai. Ai ta makaheok numa ues naa mai, mita fo basa hatahorir bisa mete-rita ai maue-osa no dale lolo-laok. Ai oo makalala'ok ai ue-osan boe, pake malelak* fo mana konda numa Manetualain mai, ta pake malelak fo mana maokak nai dae-bafok ia. Manetualain natudu Ndia dale susuen neu ai. De ai bisa maue-osa no barakaik lenak bali, neu ai sama-sama mia ei.

¹³ Au kada surak fee ei la'e-neu basa hata fo ei bisa lees ma malela. Hatematak ia ei malela la'e-neu au kokolang ketuk ena. Tehuu au amahena, neu ko ei bisa malela no matetu-mandaik lenak bali. ¹⁴ Hatematak ia ei bei fo malela ba'u anak ka la'e-neu ai. Tehuu neu ko mete ma ita Lamatuan Yesus Karistus fali mai ena, na, au amahere tebe-tebe ei malela no'uk ka ena. No dalak naa, ei bisa kokolak maloloa bafam la'e-neu ai, sama leo ai oo kokolak maloloa bafan la'e-neu ei boe.

¹⁵ Au amahere tebe-tebe ei malela dede'ak kara iar, huu naa de fai bakahulun, au aketu ita fo ae uu tiro-dangga seluk ei bali, mita fo ei bisa

* **1:12** Paulus hahambun nai ia, ndia 'malelak fo tao hatahori dudu'a naruk, fo ralela dede'ak, tungga Lamatuak dala dudu'an'. No dalak naa, 'malelak' ia, ta kada numa utek mesa kana mai, tehuu numa dalek mai boe.

hambu baba'e-babatik la'e dua. ¹⁶ Faik naa au dudu'a, mete ma au dadi uni profensi Makedonia uu, na, au bisa tuli tiro-dangga ei. Mete ma au fali numa Makedonia mai, au bisa tuli seluk nai ei bali. No dalak naa, ei bisa tulun doi-sou au, fo au bisa la'ok akandoo uni profensi Yudea uu.✧

¹⁷ Tehuu talo bee? Tungga-tungga au afada ae, au daleng hii mai tiro-dangga ei, fama te ei du'a mae, au kada eso-eso akandoo, do? Do, ei du'a mae au kada aketu dede'ak tungga au hihii heliheling, sama leo hatahori laen manai dae-bafok ia, do? Do, ei du'a mae au hatahori mana dea-matak, fo mana hii nae, "Hou." Naa te nai au daleng, au dudu'a ae, "Ta bisa dadi!" Fama te ei du'a mae au ia, mata-aon leo naak, hetu? ¹⁸ Ita bisa tamahere neu Manetualain, huu mete ma Ana kokolak dede'ak esa, na, neu ko Ana tao natetun. Huu naa de ai oo talo naa boe. Mete ma ai kokolak mae, "Hou," na, ai ta dudu'a mae, "Taa."

¹⁹ Au, Silas, ma Timotius manori ei la'e-neu Yesus Karistus, Manetualain Anan ena. Ndia ta hatahori mana dea-matak fo mana kokolak "hou", tehuu dudu'an "taa". Ndia oo ta nanggenggo, huu mete ma Ana kokolak "hou", Ndia dudu'an tebe-tebe "hou" boe.✧ ²⁰ Basa dede'ak kara fo Manetualain helu-bartaak ena, neu ko Ana taon dadi. Huu naa de, mete ma Yesus helu-bartaa dede'ak esa nae, "hou," ita bisa taselu tae, "Tebe. Ndian ena! Amin!" Huu ai bubuluk memak hata fo Yesus nae taok ena. Ai mafada dede'ak ia fo matudu Manetualain ta neni babanggan. ²¹ Manetualain naa, ndia here

✧ **1:16** Nedenuk kara Tutuin 19:21 ✧ **1:19** Nedenuk kara Tutuin 18:5

nala ei ma ai ena. Ana ndia so'uk ita fo dadi teu Ndia hatahorin. Ana oo ndia tao nala ita takatataka takandoo boe. ²² Ana ndia fee Ndia Dula-dalen fo koladu ita, ma natudu Ndia nanaen soa-neu ita. Naa, sama leo hatahori esa tao ndia dededen neu buas esa fo nafada nae, naa ndia enan.

²³ Au oke-hule fo Manetualain mesa kana dadi sakasii neu au kokolang ia. Huu Ana bubuluk au dale kuru-erong. Ana bubuluk tao hata de au bei ta dadi uni kota Korentus uu. Au ta nau tao akamamaek ei, huu naa de au bei ta uni naa uu. ²⁴ Ai ta so'uk aon dadi malanggan fo madenu ei mae, ei muste mamahere neu see. Tehuu ai maue-osa sama-sama mia ei, mita fo ei dalem mara bisa mbena sau-sau. Ei bisa makatataka mahere, nahuu ei mamahere neu Manetualain.

2

¹ Dadi au mesa ngga ndia aketu ae, au bei ta nau uu tiro-dangga ei, mita fo basa hatahorir dalen nara hae rameda berak. ² Mete ma au tao ala ei dalem berak, na, see bali ndia neu ko tao au daleng namahoko? Kada ei mesa ngga. Tehuu mete ma au mai hatematak ia, au tao ei dalem sona. ³ Huu naa de au surak susurak bei lai-laik naa ae, au bei ta dadi uni ei neti. Au bei ahani taak, mita fo ei makandolu mala ei dede'am dei. De mete ma au dadi mai, na, au hae ameda berak, nahuu ei dede'am mara. Ndondoond ndia, eir ia, ndia tao au daleng namahoko. Au alela ei basa ngga. Dadi au amahere tebe-tebe, mete ma au daleng namahoko, na, ei dalem mara oo ramahoko talo naa boe. ⁴ Neu au surak susurak bei lai-laik naa fee ei, au ameda susa ma daleng

berak. Au oo bu'i amatani alan seli boe. Tehuu au surak talo naa, mita fo ei bisa malela au susueng neu ei. Au ta surak dede'ak naa, fo tao ala ei mameda susa.

*Lilii heni hatahori salan
(1 Korentus 5:1-13)*

⁵ Nai ei saranim manai naa, hambu hatahori esa tao nala hatahori no'uk ka dalen sona. Au oo sona boe, nahuu hatahori naa tatao-nono'in. Naa te ndia tatao-nono'in naa, memak ta talalu la'e-ndaa au, tehuu naa la'e-ndaa lenak soa-neu ei ketuk. ⁶ Au hae kokolak no'uk ka bali. Huu no'uk ka numa ei mai ka'i-oren, de ana hahae ena. ⁷ Dadi hatematak ia, ei muste lilii heni ndia salan, boe ma ei muste kokolak matalolole mian. Boso losak mopo ndia dale tean. ⁸ Huu naa de au oke fo ei makabua sama-sama, fo taon namahere tebe-tebe nae, ei sue ndia.

⁹ Au surak au susurang bei lai-laik naa, fo ae fora ei. Huu au nau bubuluk, mete ma ei tao tebe-tebe tungga basa hata fo au parenda neu ei. ¹⁰ Mete ma ei ta mambeda dalek bali, ma lilii heni hatahori salan, na, au oo tungga hata fo ei maketun ena boe. Mete ma hambu ndia salan fo parluu au lilii henin, na, au oo lilii heni hatahori naa salan boe. Au tao talo naa nai Karistus matan, fo dadi neu netuduk neulauk soa-neu ei. ¹¹ Huu au ta hii nitur malanggan ike nala ita, do, nasenggi ita. Ita muste talela ndia nanae manggenggeon nara. Dadi boso mamanggonggoak kana, ee!

Paulus dalen ta namaneu numa Troas

¹² Fai bakahulun, neu au uni kota Troas uu, fo anori hatahorir la'e-neu Karistus Hara Lii

Malolen naa, Lamatuak nasosoi dalak soa-neu au numa naa. ¹³ Tehuu au daleng ta namaneu, nahuu au ta atonggo ua au toranoong Titus numa naa. Basa boe ma au ate'a mbali hatahori kamaherek kara marai Troas, de au la'o uni profensi Makedonia uu.✧

Karistus ndia tao nala ita senggi

¹⁴ Tehuu leo mae au nai bee a mesan, au oke makasi no'uk ka neu Manetualain. Huu Karistus natati laban dede'a manggarauk kara, basa de Ana nasenggi sara ena, ma ita oo takaesa to Ndia boe. Huu naa de Manetualain natudu nakandoo nae, ita iar Ndia hatahorin nara. Dadi, neu ita tafada hatahorir la'e-neu Karistus, naa sama leo boo menik esa fo basa hatahorir bisa hae ralan. ¹⁵⁻¹⁶ Fai bakahulun, neu hatahori Yahudi tao tunu-hotuk, lumen hene neni Manetualain neu de tao namahoko dalen. Ita oo sama leo boo menik esa boe, fo fee nesenedak neu Manetualain la'e-neu Karistus. Tehuu soa-neu hatahori ketuk, ita sama leo boo mburuk esa. Mete ma hatahori mana leo-la'o dook ka numa Manetualain mai, mete-rita ita leleo-lala'on, naa tao rala sara du'a-du'a rae, neu ko ara mate, ma ara lenggo fe'e numa Manetualain mai. Tehuu soa-neu hatahori ketuk bali, ita sama leo boo menik esa. Mete ma hatahorir mana hambu masodak tetebes mete-rita ita leleo-lala'on, naa tao rala sara rasaneda talo bee fo Karistus tao nasoi-nasoda sara, ma fee sara masodak tetebes ta mana ketuk. Hatahori dae-bafok see ndia nabe'i tao basa dede'ak kara iar? Ta hambu, hetu?

✧ **2:13** Nedenuk kara Tutuin 20:1

¹⁷ Masaneda, huu air ia, ta sama leo hatahori laen, mana kada fee nenorik la'e-neu Manetualain Dede'a-kokolan mita fo ara sangga nanalak, sama leo ara danggan pake Manetualain Dede'a-kokolan. Taa! Mete ma ai kokolak, basa hatahorir bisa mete-rita no ledo-ledo rae, ai fee nenorik no dale lolo-laok. Ai kokolan naoka numa Manetualain mai. Ma ai leleo-lala'on nara rakaesa ro Karistus.

3

Lamatuak hatahorin ndia rakalala'ok Hehelu-bartaa Beuk

¹ Boso du'a mae, ai mulai kokolak mabafa loa fo so'uk ai aom mara. Taa! Ndongoon naa ai sama leo hatahori laen fo parluu meni susura nekelala'ok fee ei, dei fo bisa makalala'ok ai ue-osan, do? Do, ai parluu moke susura nekelala'ok numa ei mai fo menin neni hatahori laen neu? Taa, hetu? ² Huu ai susura nekelala'on hambun ena. Susurak naa, ndia ei mesa ngga. Ai malela dede'ak no'uk ka la'e-neu ei leleo-lala'om. Dede'ak kara raa neni mbedak nai ai dalen ena. Basa hatahorir bisa lees ei leleo-lala'om; numa naa mai ara ralela ai ue-tataon buna-boan. ³ Huu manggaledok ena rae, ei sama leo susurak esa fo Karistus surak kana ena. Basa de Ana natoto'un neu ai. Karistus ta pake tinta fo surak susurak naa, tehoo Ana pake Manetualain mana Masodak Dula-dale Malalaon. Karistus oo ta doki Ndia Dede'a-kokolan neu batu bebelak boe, fo rupan leo Manetualain taon fee Musa ena. Tehoo Ana surak kana neu ita dalen fo masodak.✧

✧ **3:3** Kalua numa Masir mai 24:12; Yermia 31:33; Yeskiel 11:19; 36:26

⁴ Manetualain tao nala ai mamahere tebe-tebe mae, dede'ak kara iar basa sara memak tetebes, nahuu Karistus ndia natudu talo naa ena. ⁵ Mete ma numa kada ai mesa ngga aon mai, na, ai ta maena koasa fo bisa tao hatahata. Koasa ma haak manai air ia, naoka nai Manetualain. ⁶ Manetualain naa, ndia so'uk nala ai dadi miu Ndia hatahori mana maueosan ena, fo mafada hatahori la'e-neu Ndia Hehelu-bartaa Beun. Tehuu Ndia Hehelu-bartaa Beun naa, ta la'e-neu hatahori fo mana tao tungga hohoro-lalane mata-matak, tehuu la'e-neu hatahori fo mana nakaesa no Manetualain Dula-dale Malalaon. Mete ma hatahori kada tao tungga hohoro-lalanek no poke-mbakek a mesan, naa sama leo sira mate nai dalen nara ena, ma ta hambu masodak tetebes ta mana ketuk. Tehuu mete ma hatahori leo-la'o nakaesa no Manetualain Dula-dalen, ana hambu masodak tetebes naa.✧

⁷ Fai uluk, neu Manetualain doki Ndia Hohoro-lalane neu batu bebelak kara, naa memak ta hoho'ak. Tehuu leo mae hatahorir tao tungga basa Hohoro-lalanek kara raa lala'en, neu ko ara bei lenggo fe'e numa Manetualain mai. Basa de, neu Musa simbo nala Hohoro-lalanek kara raa, matan nasa'a ta hoho'a ndoos. Huu naa de hatahori Isra'el asa ta bisa rakataka mete-rita ndia matan. Tehuu ta dook ka boe ma sa'ak naa mopon.✧ ⁸ Dadi mete ma neni surak nai batu bisa dadi ta hoho'ak talo naa, na, leo beek bali neu hata fo Manetualain Dula-dalen taon nai ita dalen dale naa ena? Neni henggeneek, ta hoho'an lenak bali, hetu? ⁹ Hohoro-lalanek naa

✧ 3:6 Yermia 31:31 ✧ 3:7 Kalua numa Masir mai 34:29

natudu nae, ita muste hambu hukun mates fo lenggo fe'e numa Manetualain mai, nahuu ita ta tao tungga basa Hohoro-lalanek kara raa lala'en. Leo mae talo naa, tehoo Hohoro-lalanek naa oo ta hoho'an bei mahanik boe. Tehoo Manetualain Dula-dalen ta neni babanggak lenak bali, huu Ana natudu dalak fo ita bisa malole fali to Manetualain. ¹⁰ Dadi Hohoro-lalanek naa, fo fai uluk hatahorir du'a rae ta hoho'ak, hatematak ia ndia ta hoho'an ta talo naa ena bali, huu hatematak ia hambu mana ta hoho'an lena henin ena. ¹¹ Hohoro-lalanek kara raa ta hoho'an nara sama leo ba'i Musa matan, fo fai uluk nasa'a, basa dei de sa'an mophon. Musa no Hohoro-lalanek kara raa bei ta hoho'ak, tehoo mana ta hoho'an lenan bali, ndia hata fo ta neni babanggak mana nakatataka nakandoo ta mana ketuk.

¹² Ita basa ngga tamahere tebe-tebe tae, Lamat-uak Hehelu-bartaa Beun nakatataka nakandoo ta mana ketuk. HUU naa de ita kokolak ledole, ta pake bii-bambik. ¹³ Ita hae sama leo ba'i Musa. Ana muste mboti matan pake temak, mita fo hatahori Isra'el asa ta bisa mete-rita, neu faik bee sa'ak naa mophon ena.✧ ¹⁴ Tehoo Manetualain tao hatahori Isra'el asa uten nara rouk. De losa hatematak ia oo, mete ma ara lees nai Manetualain Susura Malalaon la'e-neu Ndia Hehelu-bartaa Raan naa, naa sama leo hambu temak esa mboti nala langgan nara, de ara ta nau nenene, ma ta nau ralela boe. Ta hambu hatahori laen bali fo bisa buka dalen nara, fo ara bisa ralela. Kada Karistus mesa kana. ¹⁵ Losa hatematak ia oo, mete ma hatahori Yahudir lees

✧ **3:13** Kalua numa Masir mai 34:33-35

ba'i Musa susuran, ara ramanene boe, tehoo ta ralela tebe-tebe. Basa iar dadi, nahoo ara ta nenene pake dalen nara, leo bali hambu hata esa tatana nala dalen nara.

¹⁶ Tehoo mete ma hambu hatahori fo mulai namahere ita Lamatuan Yesus Karistus, na, Karistus buka hatahori naa dalen, mita fo ana bisa nalela tebe-tebe. Naa, sama leo neni surak nai Manetualain Susura Malalaon nae, "Ana buka heni temak fo mana mboti nala ndia matan naa ena." ¹⁷ Nai Manetualain Susura Malalaon, neu ba'i Musa kokolak nae, "Lamatuak", ndia sosoan, Manetualain Dula-dalen. Mete ma ita hambu tala Dula-dalek naa, na, Ana tao nala ita dadi nekembo'ik kara. ¹⁸ No dalak naa, Ana tao nala ita tamba faik boe tamba ta hoho'ak, sama leo Ndia. Ita matan hae mbotin bali. Ma ita dudu'a takandoo la'e-neu ita Lamatuan ta neni babanggan, huu Ndia Dula-dalen tulun ita talo naa.

4

Buas mabeli fo neni mbedak nai ure dae dale

¹ Manetualain natudu dale kasian neu ai ena. Huu naa de Ana nadenu ai ena fo mafada hatahorir la'e-neu Ndia Hehelu-bartaa Beun. De ai makatataka makandoo, ma ta mopo ai dale tean. ² Dadi numa fai bakahulun mai, ai maketu talo ia: ai mafada ledoledo ena mae, ai ta nau tao dede'a manggarauk, sama leo hatahori laen nara. Ara soa tao no nefuni-nefunik, mita fo hatahorir ta bisa mete-rita. Ma ara oo ta mae ralela boe. Tehoo ai ta nau pepeko-leleko

☆ **3:16** Kalua numa Masir mai 34:34

hatahorir. Ai oo ta kokolak bafa rouk la'e-neu Manetualain Dede'a-kokolan boe, tehoo ai fee nenorik ledo-ledo la'e-neu hata fo tetebes. Ai tao talo naa, fo basa hatahorir bisa parisa aon ai kokolan nai Manetualain matan, boe ma timba-tai aon air ia, hatahori dae-bafok leo beek. ³ Hatahorir fo mana lenggo fe'e numa Manetualain mai, ara ta nau ralela Lamatuak Hara Lii Malolen fo ai fee nenorik naa, de neu ko rakalulutu.

⁴ Nitur malanggan naa, nok bali lamatuak esa fo hatahorir rakaluku-rakatele neun hatematak ia. Ana tao nala hatahori ketuk uten nara rouk, nok bali dalen nara makatemak ena. Sira raa, hatahorir fo ta mana ramahere neu ita Manetualain. Dalen nara rakatema talo naa, nok bali ara poke, de ta bisa mete-rita Manetualain manggaledon. Huu naa de ara ta bisa ralela Hara Lii Malole la'e-neu Karistus. Ara oo ta ralela Karistus ta neni babanggan boe. Naa te Karistus naa, mata-aok esa no Manetualain. ⁵ Ai ta kokolak no'uk ka, la'e-neu ai ao heli-helin. Tehoo ai kokolak no'uk ka, la'e-neu Yesus Karistus, ita Lamatuan. Ai kokolak la'e-neu ai ao heli-helin kada ia mesa kana: ndia, ai tao aon sama leo hatahori neondak fo maono-lalau ei, nahoo ai dadi miu Yesus hatahorin. ⁶ Lele uluk Manetualain kokolak nita nae, "Muste hambu manggaledok nasa'a nai mamana makiuk." De Ana tao Ndia manggaledon nasaranga nai ita dalen. Ana hii fee Ndia manggaledon neu ita. Naa, sosoa-ndandaan nae, neu ita dudu'a la'e-neu Karistus, ita oo tasaneda Manetualain ta neni babanggan boe.✧

⁷ Leo mae ita iar, kada hatahori dae-bafok biasa a mesan, tehuu Manetualain mbeda buas mabeli ia nai ita dalen dale ena. Naa, sama leo hatahori esa mbeda ndia bua mabelin nai ure dae dale ena. Buas mabeli ia, ndia Manetualain manggaledon. Manggaledok ena nae, koasa ta hoho'ak manai ita, ta naoka nai ita, tehuu naoka nai Manetualain. ⁸ Dadi leo mae hatahorir tuni-ndeni fo rakasususak ai nai bee a mesan, tehuu ai kada makatataka makandoo leo. Leo mae ai ta malela basa dede'ak kara raa sosoan, tehuu ai dale tean oo ta mopo sana boe. ⁹ Leo mae hatahorir rakasususak no'un seli neu ai, tehuu Manetualain ta la'o ela ai mesa ngga. Leo mae hatahorir nggafu fee ai, tehuu ara ta bisa rakalulutu ai. ¹⁰ No dalak naa, mete ma ai meni bee miu, na, ai bisa fee netuduk neu hatahorir mae, Yesus oo hambu nala tuni-ndenik makadotok neu Ana mate boe. Ai bisa matudu talo naa, nahuu ai hambu mala tuni-ndenik mata-matak ena. Leo mae hatahorir nggafu fee ai mata-matak kara, tehuu ai masoda makandoo. Naa oo fee netuduk nae, Yesus nasoda nakandoo nai ai aon dale boe. ¹¹ Tebe! La'e no'uk ka ena, ai mana masodak kara iar, elak kada faa mate, nahuu ai dadi miu Yesus hatahorin. No dalak naa, basa hatahorir bisa bubuluk rae, Yesus fee ai masodak tetebes, leo mae neu ko ai mate. ¹² Dadi leo mae neu mate'en naa, ai mate, tehuu ai ta mamata'u kokolak la'e-neu Karistus. Ai sadia mate talo naa, mita fo ei bisa hambu masodak tetebes.

¹³ Nai Manetualain Susura Malalaon dale hambu neni surak nae, "Au amahere neu Manetualain, huu naa de au kokolak." Ai oo dudu'a sama leo naak boe. Ai mamahere neu Manetu-

alain, huu naa de ai muste mafada hatahori la'e-neu Ndia. ✧ ¹⁴ Ai mambarani mafada talo naa, nahuu ai bubuluk mae, Manetualain ndia tao nasoda falik ita Lamatuan Yesus Karistus numa mamaten mai. Ana oo ndia neu ko tao nasoda falik ita boe, nahuu ita takaesa to Yesus. Neu ko Manetualain nambaririik ita basa ngga teu Ndia matan fo Ana simbok nala ita. ¹⁵ Manetualain tao basa dede'ak kara mana dadi neu ai naa, fo tulun ei. Ana oo nau natudu Ndia dale susuen boe, fo tamba faik hatahorir tamba ramano'u rameda Ndia dale susuen. Neu ko ara oo roke makasi no'un seli neu Ndia boe. De ara oo manaku Ndia ta neni babanggan boe.

Ita tamahere takandoo neu Lamatuak

¹⁶ Huu naa de ita takatataka takandoo, ma ta mopo ita dale tean. Leo mae ita ao-mbaan boe loe, tehoo Manetualain tao ita dalen nara tamba ratea tungga faik. ¹⁷ Tungga ita dudu'an, hatematak ia ita hambu tala susa-sonak mata-matak kara. Tehoo ita muste tasaneda tae, neu ko Lamatuak nau nakadedemak ita. Huu naa de ita taon neu hata mandadik hatematak ia, naa ta naena sosoa-ndandaak hata-hata! ¹⁸ Dadi ita muste mete neu dede'ak bee fo ta neni nitak kara. Boso kada mete bee fo neni nitak a mesan. Huu dede'ak fo neni nitak kara iar, ta rakatataka rala dook. Tehoo dede'ak bee fo ta neni nitak kara raa, neu ko ara ndia rakatataka rakandoo ma ta ramaketu.

5

¹ Ita bubuluk, ita ao-mbaan hatematak ia, ita pake taak kana nai dae-bafok ia, nok bali

✧ **4:13** Sosoda Koko-kikiok kara 116:10

laak esa fo ita tambaririi taak kana. Leo mae ita ao-mbaan nakalulutu henin, tehoo ita hae dudu'a neu-mai, nahoo Manetualain sadia nala mamana neulaok esa soa-neu ita nai nusa tetuk do inggu temak ena. Hatahori dae-bafok ta tao mamanak naa. Tehoo Lamatuak ndia tao mamanak naa, de nakataka nakandoo. ² Ita mangguk ka to ita ao-mbaan hatematak ia nai dae-bafok ia ena. Ma ita hii talan seli nau hambu ao-mbaa beuk fo neu ko ita paken nai nusa tetuk do inggu temak. ³ Mete ma neu ko ita losa nai naa ena, ita ta kada dadi teu samane mesa kana, tehoo ita hambu ao-mbaa beuk nai naa. Naa, sama leo ita ta takaholak, tehoo pake bua-lo'a beuk.* ⁴ Ita ao-mbaan fo mana boe loe hatematak ia, tao nala ita le'a hahae kara, nahoo tameda berak. Leo mae talo naa, tehoo ita ta nau mate, fo ta hambu ao-mbaa hatahata bali. Taa! Ita nau hambu ita ao-mbaa beun, mita fo la'o ela ao-mbaa raak kara, nggatin no masoda beuk tetebe. ⁵ Manetualain ndia tao ita tahani a, fo simbok tala masoda beuk naa. Ana oo fee ita Ndia Dula-dalen boe, fo dadi neu tanda nemeheherek esa numa Ndia Hehelu-bartaan mai.

⁶ Dadi ita tamahere tebe-tebe takandoo. Ita talela tae, neu ita bei nai ita ao-mbaan hatematak ia, ita oo bei dook ka numa Lamatuak mai boe. ⁷ Huu naa de ita leo-la'o tesik nemeherek neu Lamatuak. Ita ta leo-la'o tesik kada neu hata fo ita bisa mete-titan nai dae-bafok ia mesa kana. ⁸ Tehoo ita oo tamahere tebe-tebe boe tae, mete ma ita mate la'o ela ita ao-mbaan hatematak ia fo

* **5:3** Hambu susura Yunani surak nae, "pake bua-lo'a". Tehoo hambu ketuk oo surak boe rae, "lufa heni bua-lo'an".

teu leo sama-sama to Lamatuak nai nusa tetuk do inggu temak, na, henggenee ita tamahoko lenak bali. ⁹ Dadi leo mae ita tasoda takandoo nai dae-bafok ia do, ita mate nai ia do tasoda nai naa, ita hihiiin ndia ita tao tamahoko Lamatuak dalen taa-taa. ¹⁰ Boso lili-ndondou. Doo-doo te basa hatahorir muste rasare mbali Karistus. Ndia naa, Mana Maketu-maladi Dede'ak fo timba-tai basa hatahorir leleo-lala'on nai dae-bafok ia. De neu ko Karistus bala no mandaak tungga hatahori tatao-nono'in. Huu Karistus bubuluk, hatahori naa tao neulauk, do, ta neulauk.✧

Ita bisa malole to Lamatuak, nahuu Karistus

¹¹ No ai masaneda neu ko Karistus parisa ai leleo-lala'on, huu naa de ai mamata'u ma fee hada-horomatak neu Ndia. Ma ai maue-osa fafandek lima-ein, fo fufudi-kokoe hatahorir fo ramahere neu Karistus. Manetualain bubuluk ai dalen lolo-laok ena. Au nau fo ei oo bubuluk ai dalen lolo-laok boe. ¹² Ai ta makadedemak ai aon nai ei matam. Taa! Tehuu ai fee neseselun neu ei, mita fo ei bisa kokolak maloloa bafam la'e-neu ai, ma hae mae. No dalak naa, ei bisa maselu mbali hatahorir raa, fo mana rabafa loa. Ara rabafa loa la'e-neu sira ue-osan buna-boan fo hatahorir bisa mete-rita sara, naa te sira dalen ta lolo-laok. ¹³ Ei du'a mae ai kamuluk kara, naa te ai kokolak talo naa fo makalala'ok Manetualain ue-osan. Leo mae ei ta malela, tehuu Manetualain nalela. Neu ai kokolak pake dudu'ak ndoos, na, ai kokolak talo naa, fo tulun ei.

¹⁴ Karistus sue-lai nalan seli neu ita. Naa, ndia fee dale teas neu ai fo makalala'ok ai ue-osan. Huu ai mamahere mae, Hatahori esa, ndia

✧ 5:10 Roma 14:10

Karistus, mate fo nggati basa hatahorir. Ndia sosoandandaan nae, naa sama leo ita basa ngga mate ena fo la'o ela leleo-lala'o raak, ma ta taena haak hata-hata nai dae-bafok ia. ¹⁵ Karistus mate soa-neu basa hatahorir, mita fo basa hatahorir fo mana leo-la'o nai dae-bafok ia, ta leo-la'o tungga sira hihii-nanau heli-helin nara bali. Tehuu hatematak ia, ara muste leo-la'o tungga Karistus hihii-nanaun, nahuu Ana ndia mate nggati sira ena, basa de Ana nasoda fali numa mamaten mai.

¹⁶ Dadi mulai hatematak ia, ita boso timbat tai hatahorir pake hatahori dae-bafok biasa ukusudin. Leo mae fai bakahulun ita mesa kana timbat tai Karistus pake hatahori dae-bafok biasa dudu'an. Tehuu hatematak ia, ai ta timbat tai Ndia talo naa bali. ¹⁷ De hatahori fo mana nakaesa no Karistus dadi neu hatahori dae-bafo beuk ena, fo naena leleo-lala'o beuk. Ana ta sama leo fai bakahulun bali, huu ndia leleo-lala'o raan mopo henin ena. Ta hambu sana ena bali! Huu hatematak ia, beuk hambun ena.

¹⁸ Basa iar, Manetualain ndia adun. Ana ndia tao mole-damek fo ita malole tasafali to Ndia, nahuu Karistus koka heni ita sala-singgon ena. Basa de Ana oo fee ues neu ita boe, fo ita oo tatudu dalak boe, mita fo hatahori laen nara oo bisa mole-dame fali ro Manetualain boe.

¹⁹ Masaneda te neu Karistus bei numa dae-bafok ia, Manetualain paken fo nuni no hatahorir reu mole-dame fali roon. Dadi Ana ta reke sira sala-singgon nara bali, de ara ta lemba-rasaa sala-singkok huku-dokin bali. Boe ma Ana fee ita ues fo teu tafada hatahorir tae, ara bisa malole fali ro Ndia.

²⁰ Ita dadi teu Karistus lima konan. Dadi Manetualain pake ita fo nuni to hatahorir mai, mita fo ara mole-dame fali ro Ndia. No ai dadi miu Karistus lima konan, huu naa de ai oo moke neu ei boe mae, “Manetualain hii nalan seli fo ei malole masafali mia Ndia.” ²¹ Karistus mesa kana ta tao nita sala-singgok. Tehuu Manetualain tao nalan lemba-nasaa ita sala-singgong ena. Manetualain tao talo naa soa-neu ita, nahuu Karistus mamaten nasosoi dalak fo ita bisa leo-la'o to dale ndoos, sama leo Manetualain oo dale ndoos boe.

6

Lamatuak tao malole soa-neu ita

¹ Huu ai maue-osa sama-sama mia Lamatuak, ai nau manori-mafada ei talo ia: Manetualain natudu Ndia dale susuen no'un seli neu ei ena. Dadi ei boso simbo mala Ndia dale susuen no kada hie-hie a mesan. ² Boso lilii-ndondou Ndia Susura Malalaon surak nae, “Ndaa no fain, Au nenene o.

Au oo tulun o boe, neu Au tao asoi-asoda hatahorir.”

Nenene matalolole, ee! Hatematak ia, fain losa ena, ndia Manetualain fain fo tao nasoi-nasoda hatahorir.✧

³ De ai nau manea matalolole ai aon fo tao ai ue-osan no kada ndoos leo. Huu ai ta nau dadi miu kai-baak soa-neu hatahori fo mana nae neni Lamatuak eno-dala ndoon mai. Ma ai oo nau kokolak ndoos boe, mita fo hatahorir boso kokolak rakabobook ai nade malolen. ⁴ Basabasan fo ai taok, ai maote tebe-tebe fo matudu

✧ 6:2 Yesaya 49:8

mae, air ia, Manetualain hatahori mana maue-osa neulaun. Dadi leo mae ai hambu susa-sonak, doidosok do, leo-la'o nai mue-anggik taladan, na, ai makatataka makandoo leo. ⁵ Ai oo makatataka makandoo neu hambu popoko-fefembak boe, neu ara tee ai meni bui miu, neu hatahorir tao nemuek, neu maue-osa fafandek lima-ein, neu ta bisa sungguh, ma neu mamedada ndoe. ⁶ Ai oo makatataka mia dale lolo-laok boe. Ai bubuluk no'uk ka la'e-neu Manetualain. Ai makatataka ma dale naruk. Ai tao hata fo neulauk neu hatahori. Ai fee lelak fo Manetualain Dula-dalen koladu ai. Ai oo sue-lai tebe-tebe neu hatahori ma ta dea-matak boe. ⁷ Neu ai kokolak, ai kokolak hata fo tetebes, ma ai ta malela kokolak bafa rouk. Ai oo simbo mala koasa numa Manetualain mai boe, fo tao dede'a neulauk. Naa, sama leo ai dadi soldadu, mana to'u tee-tandek mandaik numa Manetualain mai, fo ai matati laban musu, ma ai ta neni senggik. ⁸ Ai oo makatataka boe, leo mae hatahorir ratudu hada-horomatak neu ai, do, ara kokolak rakabobook ai naden; leo mae ara kokolak rakatutudak ai, do, ara ranea ai nade malolen; leo mae hatahorir kokolak bafa rouk rae, ai kedi-ira mala hatahorir, do, ara kokolak rae, hambu ai kokolak tetebes. ⁹ Hambu ketuk ta ralela ai. Tehuu hambu no'uk ka ralela ai naden. Ela ba'uk ka ai mate la'e no'uk ka ena, tehuu ai oo bei masoda makandoo boe. Ara hukun berak ai la'e no'uk ka, tehuu ai oo ta mate-mate boe. ¹⁰ Leo mae ai mamedada berak, tehuu ai dalen oo mbena sau-sau nakandoo boe. Leo mae ai ta maena doik, tehuu ai tao mala hatahori no'uk ka ramasu'i nai dalen dale. Naa, sama leo ai ta maena hata esa boe na, tehuu ai oo hambu basa-

✧ 6:5 Nedenuk kara Tutuin 16:23

basan boe.

¹¹ Ai kokolak ledo-ledo neu ei marai kota Korentus. Ai oo sue-lai ei tebe-tebe boe. ¹² Ai matudu ai susue-lalain neu ei ena, ma ta makatataak kana. Tehuu ei makatataak ei susue-lalaim neu ai. ¹³ Dadi au nau fee nenori-nefadak neu ei, sama leo ei dadi miu au anang nggara. Malole lenak ei sue ai ma boso makatataak kana.

*Boso neka-lili mia hatahori fo ta mana nama-
here Lamatuak*

¹⁴ Boso neka-lili mia hatahori fo ta mana namahere Karistus. Huu ei ta sama. Hatahori kamaherek fo mana leo-la'o ndoos, ta dalek esa no hatahori fo mana laban Lamatuak, de ta nandaa mete ma ara soba raote tebe-tebe fo raue-osa sama-sama. Hatahori dale malole no hatahori dale ta malole, ta randaa dadi nonook ei la'ok esa. Naa, sama leo manggaledok ta bisa babalik no makiuk. ¹⁵ Karistus ta bisa nala harak no nitur malanggan, hetu?* Ma hatahori fo ta mana namahere neu Manetualain ta hambu baba'e-babatic sama-sama no hatahori fo mana namahere neu Ndia.

¹⁶ Ei du'a talo bee, ee? Ndondoos naa, ei du'a mae, ei bisa maso meni Manetualain uma huhule-haradoin miu fo makaluku-makatele neu Ndia dei, dei fo maso meni uma sosongkok miu bali fo moke-hule mbali bua sosongkok kara, do? Ta nandaa, hetu! Huu Lamatuak naa, Manetualain mana masodak. Ana oo dadi neu ita Lamatuan boe. Ma ita dadi teu Ndia uma huhule-haradoin ena, nahuu Ana leo nai ita dalen dale.

* **6:15** Dede'a Yunani nai ia surak, nadek *Beliar*. Beliar naa, ndia *Belial* fo ara pindan numa dede'a Ibrani mai. Sosoan nae, "manggarauk, ta neulaik, nanalan taa, nitur malanggan".

Manetualain surak nai Ndia Susura Malalaon ena nae,

“Au umang nai Au hatahoring taladan nara.

Au oo leo nai sira taladan nara boe.

Au nau dadi neu sira Manetualain.

Sira oo dadi reu Au hatahoring nggara boe.”✧

¹⁷ Dadi tao leo Lamatuak surak nae,

“Ei muste kalua numa sira taladan nara mai, ma lenggo fe'e numa sira mai,

fo ei boso dadi sama leo sira.

Ei dalem muste lolo-laok.

Ei muste makadodook numa basa hata fo mana tao rala ei dalem mara ranggenggeo,

tao talo naa, fo Au simbok ei no malole.”✧

¹⁸ Au nau dadi uu ei Amam;

ei oo dadi miu Au anang nggara boe.

Naa ndia, ita Lamatuan nafada nae,

Ndia, ndia mana Koasa Mate'en.”✧

7

¹ Toranoo susue nggara ein! Manetualain helu-bartaa basa dede'ak bebeik kara iar fee ita ena, huu naa de ita muste tao talao ita dalen ma leleo-lala'on. Boso ela manggenggeok faa boe na, nai ita ao-inan. Huu ita katematuan nau dadi lolo-laok soa-neu Manetualain fo tatudu tae, ita tamata'u ma fee hada-horomatak neu Ndia.

Dede'ak fo mana tao nala Paulus dalen nama-hoko

² Toranoo nggara ein! Fee lelak neu ai. Buka dalem mara fo simbok ai no malole. Boso

✧ **6:16** Malangga Anggamar Hohoro-lalanen 26:11-12; Yeskiel 37:26-27; 1 Korentus 3:16; 6:19; Epesus 2:21 ✧ **6:17** Yesaya 52:11

✧ **6:18** 2 Semuel 7:14; 1 Isra'el no Yahuda Tutui Bakahulun 17:13; Yesaya 43:6; Yermia 31:9

makatema dalem mara. Fai bakahulun, neu ai numa ei taladam, ai ta tao mita salak neu hatahori esa boe na. Ai ta fufudi-hohodo mita hatahori fo tao salak. Ai oo ta pepeko mita hatahori fo sangga nanalak numa sira mai boe.

³ Neu au kokolak talo naa, au ta ae ndae salak neu ei. Huu ai sue ei, sama leo au afada ena. De leo mae talo bee oo, ita mate do tasoda, ai makaesa mia ei boe. ⁴ Hatematak ia, au hae dudu'a neu-mai bali, huu au amahere neu ei. Au oo kokolak aloloa bafang la'e-neu ei boe. Ei oo matetea au daleng boe. Dadi leo mae ita hambu susa-sonak mata-matak kara, tehoo au daleng mbena sau-sau nakandoo nahuu ei.

⁵ Fai bakahulun, ai meni profensi Makedonia miu, ai manggu malan seli. Ai hambu susa-sonak kii-konak. Ai mareresi mia hatahori deak. Ai oo mameda bii-mamata'u nai ai dalen boe.* ⁶ Tehoo Manetualain naa, ndia natetea hatahori fo mopo dale tean, ma mana nameda berak ena. Ana oo natetea ai dalen boe, neu Ana nadenu Titus fo neni ai mai. ⁷ Titus mamain naa, neni netetea dalek soa-neu ai. Ana neni tutuik nae, neu ndia bei numa naa, ei matetea dalen. Tutuin naa oo tao natetea ai dalen boe, neu ai mamananen. Ana oo tui nae, ei hii malan seli nau mete-mita au boe, ma ei fale dalem tebe-tebe neu dede'ak kara fo bakahulun mori-dadi nai ei taladam ena. Ana oo tui la'e-neu ei tao talo bee fo tulu-fali au boe. Huu naa de au daleng mbena sau-sau.*

⁸ Au bubuluk ae, au susurang bakahulun fo ka'i-ore berak neu ei naa, memak tao nala ei mameda susa. Tehoo au ta fale daleng surak

* 7:5 2 Korentus 2:13 * 7:7 2 Korentus 2:5

susurak naa. (Naa te faik naa, au fale daleng faa, neu au bubuluk ae, au susurang naa, tao nala ei susa, leo mae kada ta doo anak ka boe.) ⁹ Tehuu hatematak ia, au daleng mbena sau-sau. Au ta ameda nemehokok, nahuu faik naa ei mameda susa. Taa! Au ameda nemehokok, nahuu faik naa, au susurang fufudi-kokoe fo ei sale dalem do tuke teim. Ei manaku salam, ma la'o ela ei dede'a ta neulaum fo fali tungga Manetualain eno-dala ndoon. Huu Manetualain ndia tao fo ei fale dalem talo naa. No dalak naa, ai susuran kada tao nala ei dadi neulauk. ¹⁰ Mete ma ita tameda fale dalek tungga Manetualain hihii-nanaun naa, ita hahae tao dede'a manggarauk kara, tehuu tungga falik eno-dala ndoos. Naa, nakambo'ik ita numa Manetualain huku-dokin mai, de ita hae leo-la'o to fale dalek takandoo. Tehuu mete ma ita kada fale dalek nai bifi dook a mesan, sama leo hatahorir marai dae-bafok ia si'en, neu ko ita takalulutu.

¹¹ Ei du'a sudik kana! Neu ei lees au susurang naa, au bubuluk ei oo fale dalem mara boe. Naa, tungga Manetualain hihii-nanaun. Naa, tao nala ei maue-osa fafandek lima-eim mara fo koka heni dede'a manggarauk numa ei leleo-lala'om mai. Ei mangguk ka mia ei manggaraum ena. Ei oo mamata'u boe, mete te boso losak ei tao seluk manggarauk bali. Ei dalem mara hii ralan seli mete-mita au, ma mahani a makandoo fo tao dede'a neulauk. Ei oo mahani a fo nau hukun hatahori mana tao salak boe. No ei tao tetebes talo naa, huu naa de ei dadi miu lolo-laok. No dalak naa, ta hambu mana bisa ndae salak neu ei. ¹² Dadi au ta surak au susurang bakahulun naa, soa-neu hatahori mana tao manggarauk. Au

oo ta surak fee hatahori fo mana hambu nala ndia manggaraun boe. Tehuu au surak susurak naa fee ei, mita fo au atudu ae, ei kokolam nai Manetualain matan naa, tetebes. Ma ei sue-lai tebe-tebe neu ai. ¹³ Basa iar lala'en, ratetea au daleng.

Ei oo matetea Titus dalen ena boe, mita fo dalen bisa lino-lendek. Naa oo tao tamba namahoko ai dalen boe. ¹⁴ Au akadedemak ita ei, numa Titus matan la'e-neu ei tatao neulaun. Au oo afadan ae, ei ta tao makamamaek mita au boe. Huu basa dede'ak kara fo ai tui mitak neu ei naa, tetebes. Ma basa dede'ak kara fo ai tui Titus la'e-neu ei naa oo tetebes boe. ¹⁵ Dadi tungga-tungga ana nasaneda ei tataom ma ei kokolam, ndia susue-lalain neu ei boe tamba. Ma ana oo nasaneda neu ana neni naa neti, ei simbok kana no hada-horomatak boe, tehuu ei kada dudu'a neu-mai boso losak ei ta tao tungga au susurang. ¹⁶ Au daleng mbena sau-sau, nahuu au bisa amahere ei nai basa dede'ak kara. Dadi au ta dudu'a neu-mai ua ei ena bali!

8

Ara fee doi-souk no dale lolo-laok

¹ Toranoo susue nggara ein! Ai hihiiin ei malela Manetualain dale susuen fo Ana natudun neu saranik kara marai profensi Makedonia ena.

² Leo mae ara hambu susa-sonak ma tuni-ndenik manahetak, tehuu dalen nara mbena sau-sau rakandoo. Huu naa de, leo mae sira mesa kasa hata taak kara, tehuu ara bei fee sira doin no'un seli no dale lolo-laok, fo doi-sou hatahori kamaherek laen mana hambu susa-sonak kara.

³ Au mesa ngga bisa tui ae, ara fee basa-basan fo

ara bisa fee. Boe ma ara fee tamba lena heni naa bali. Ta hambu esa nakasetik kasa. ⁴ Sira mesa kasa ndia roke no tebe-tebe, mita fo ai soi dalak fee sara. No dalak naa, ara bisa ha'i rala baba'ek, fo doi-sou hatahori kamaherek fo mana hambu susa-sonak marai Yerusalem. ✧ ⁵ Fai bakahulun, ai mamahena ara nau tao talo ia, tehoo hata fo ara taok naa, lena heni hata fo ai mamahenak! Kaesan, ara loo lima aon nara reu ita Lamatuan. Kaduan, ara kokolak bali rae, "Ai nau loo lima ai aon nara fo maono-lalau ei, nahuu ia tungga Manetualain hihii-nanaun."

⁶ No saranik kara marai Makedonia fee netuduk talo naa, huu naa de ai moke fo Titus fali neni ei marai Korentus neu bali, mita fo ei oo bisa doi-sou Lamatuak hatahorin mana hambu susa-sonak marai Yerusalem boe. Huu fai bakahulun, ana ndia mulai naduduru doik fee sara. De hatematak ia, ai moke fo ana bisa tao natetu do nakadaik ei uem doi-sou hatahori. ✧ ⁷ Ei leleo-lala'om soa-neu Lamatuak memak neulaun seli. Ha'i netuduk leo: ei nemeheherem, matea; ei kokolam fo matetea hatahori dalen, neulauk; ei bubuluk no'uk ka la'e-neu Lamatuak; ei dale team mandema; ma ei sue-lai malan seli neu ai. Huu naa de au nau fo ei oo, doi-sou Lamatuak hatahorin mana hambu susa-sonak no fee doik no'un seli boe.

⁸ Au ta parenda ei marai Korentus fo fee doik no'un seli, tehoo au kada ae fora ei. Huu hatahori saranik kara marai Makedonia nau doi-sou sara ena. Dadi no dalak ia, ei oo bisa matudu, ei sue-lai tebe-tebe neu hatahori mana susa-sonak kara boe. ⁹ Ei bubuluk ena mae, ita Lamatuan Yesus Karistus, natudu Ndia dale

✧ **8:4** Roma 15:26 ✧ **8:6** Titus 2:14

susuen neu ei ena. Fai bakahulun Ana sama leo hatahori kamasu'ik. Tehuu Ana here fo dadi neu hatahori hata taak fo tulun ei, mita fo ei bisa dadi mamasu'i nai dede'ak no'uk ka.

¹⁰ Teu maneuk kara, ei mulai maduduru doik fee sara ena. Ei ta fee kada doik ka mesan, tehuu ei oo doi-sou sara numa ei dalem mara mai boe. Dadi tungga au, ei muste tao talo ia: ¹¹ Fai bakahulun, ei nau doi-sou Lamatuak hatahorin mana hambu susa-sonak marai Yerusalem naa ena. Dadi hatematak ia, fee mabasa hata fo ei maketu mala mae doi-sou ena. Ma ei mabe'i fee desi hata, na, feen leo. Tehuu nenenin lenak ndia, fee no dale dere-dere hiek. ¹² Huu mete ma ita fee no dale dere-dere hiek tungga desi hata fo ita tabe'i fee, na, naa oo malole boe. Numa kada ita mai leo. Hatahori boso fee no nekesetik, hata fo neu ko tao nakasususak kana.

¹³ Au dudu'ang ta ae tao amabera ei, mita fo hatahori laen namada'u. Tehuu au dudu'ang, ita basa ngga lemba-tasaa sama-sama sira susa-sonan. ¹⁴ Hatematak ia ei hambu lenak, ma sira ta mandaik. Doo-doo te ara oo bisa bala boe, mete ma ei ta hambu dai. No dalak naa, ita bisa lemba-tasaa sama-sama. ¹⁵ Naa, sama leo Manetualain Susura Malalaon surak nae,
 “Hatahori fo mana hambu no'uk,
 ta hambu lenak numa hata fo ara to'ak mai.
 Ma hatahori fo mana hambu ba'uk,
 ta hambu kuran numa hata fo ara to'ak
 mai.”[☆]

La'e-neu Titus, ma hatahori laen mana nau to'u reni doi-souk

[☆] **8:15** Kalua numa Masir mai 16:18

¹⁶ Au oke makasi neu Manetualain, nahuu Ana ndia fufudi-kokoe Titus fo nau tulun ei, sama leo au nau tulun ei. ¹⁷ Memak ai moke fo ana neti tiro-dangga ei. Naa te, naa oo ndia hihii heli-helin boe. Huu naa de Titus mesa kana ndia nae neti tulun ei, ta huu au nonokeng. ¹⁸ Tehuu ana ta neti mesa kana. Ai oo madenu ai toranoon esa ena, fo neti sama-sama noon boe. Basa saranik kara marai iar ralela hatahori ia, nahuu ana naue-osa fafandek lima-ein ena, fo nafada hatahorir la'e-neu Lamatuak Hara Lii Malolen. ¹⁹ Saranik malanggan nara oo here ralan fo la'ok sama-sama no ai boe, fo tulun ai nai ai ue-osa neulaun ia. Ai makalala'ok ue-osa ia, fo matudu ita Lamatuan ta neni babanggan, ma tao neulauk soa-neu hatahori mana susa-sonak marai Yerusalem.

²⁰ Ai sangga dalak tao hata fo tetebes, mita fo ta hambu hatahori fo bisa nakasasa'ek salak neu ai nae, ai ta maue-osa tebe-tebe neu ai to'u meni doik fee hatahori mana to'ak kara. ²¹ Ai maote fo tao hata fo tetebes numa ai dale lolo-laon mai, nai Lamatuak matan ma nai hatahorir matan boe.*

²² Hambu toranook esa bali, ai madenun neti sama-sama no Titus sara fo to'u reni doik naa. Ai parisa malan la'e no'uk ka ena. De ai bubuluk ena mae, ana nau naue-osa fafandek lima-ein soa-neu ei. Ana dere-dere hiek talo naa, nahuu ana bubuluk ena nae, ei tao hata fo tetebes.

²³ Mete ma hambu hatahorir ratane la'e-neu Titus, na, mafada sara mae, Titus naa, au toranoong fo naue-osa no au nakandoo soa-neu ei. Mete ma hatahorir ratane la'e-neu hatahori laen mana nau tungga Titus la'ok naa reti, na,

* **8:21** Dede'a Lasik 3:4

mafada sara mae, hatahori kamaherek kara marai mamana laen oo here rala sara boe, fo ara tungga to'u doik ia, reni Yerusalem reti. Ara rahani a nai Korentus ena fo rae reti. Titus sama-sama no sara. Basa sara neu ko ratudu Karistus ta neni babanggan talo naa. ²⁴ Dadi ei muste matudu susue-lalaim neu hatahorir fo mana to'u reni doik naa. Ma ei oo matudu sara, tao hata de ai hii kokolak maloloa bafan la'e-neu ei boe. No dalak naa, hatahori kamaherek maruma saranik marai bee a mesan mai, bubuluk tebe-tebe rae, ei sue sara.

9

Doik doi-souk soa-neu hatahorir Karisten marai Yerusalem

¹ Teteben ndia, au hae surak bali, fo oke ei doi-sou Lamatuak hatahori kamaheren nara. ² Huu au bubuluk ena, ei maena dale dere-dere hiek doi-sou hatahorir talo naa. Au oo hii afada hatahori kamaherek marai Makedonia, la'e-neu ei dale susuen boe. Au tui ena ae, ei hatahori Korentus numa profensi Akaya mai, mahani memak numa teu maneuk kara mai ena, fo mae haitua doi doi-souk. Au oo tui la'e-neu ei dalem mana dere-dere hiem boe, fo mana tao nala hatahorir laen nara nau tungga doi-sou hatahori mana susak kara. ³ De au adenu ita toranoon nara reti ena fo ratudu rae, hata fo ai tuik kara la'e-neu ei ena, ta kokola bafa rouk. Au afada talo naa, mita fo ei mafafa'u memak. ⁴ Mete ma hambu hatahori Makedonia mai sama-sama ro au, boe ma ei bei ta mafafa'u mala, na, ita basa ngga mae. Boso losak au nemehehereng neu ei, oka-huun taa. ⁵ Huu naa de au dudu'a ae, malole lenak ita toranoon nara la'o rakahuluk reni ei

reti, fo ei basa ngga bisa koladu doi doi-souk naa tungga ei hehelum fai bakahulun. Ei muste fee numa ei dale susuem mai. Boso fee no dale datuak.

⁶ Masanenedak! Talo ia: “Hatahori fo mana sele-tande bini-nggees kada ba'u anak ka, neu ko hambu buna-boak ba'u anak ka boe. Hatahori fo mana sele-tande bini-nggees no'uk ma ta nakatataak kana, neu ko ana hambu falik buna-boan ma baba'e-babatic manahetak boe.”

⁷ Hatahori esa-esak muste naketu aon, ana nau fee desi hata. Boso fee no dale bibiak. Boso fee huu kada hatahori nekesetin. Huu Manetualain sue-lai hatahori fo mana fee no dale malenggan.

⁸ Manetualain nabe'i fee ei basa baba'e-babatic mata-matak. Ana oo nabe'i fee lena-lenak boe, mita fo ei ta to'a kuran hata esa boe na. Mete ma ei to'a, na, neu ko ei hambu dai lena. No dalak naa, ei bisa baba'e ei lenam fo tulun basa ue-osa neulauk. ⁹ Sama leo neni surak nai Manetualain Susura Malalaon nae,

“Manetualain hii ba'e fee hatahori mana matofatarak kara,

numa Ndia dale susuen mai.

Ana tao tetebes nakandoo,

huu Ndia dale ndoon nakatataka nakan-doo.”[☆]

¹⁰ Manetualain ndia fee bini-nggees, fo hatahori mana ue daer sele-tanden. Manetualain ndia fee nana'ak, fo ita bisa ta'a. Manetualain ndia neu ko fee ei baba'e-babatic, mita fo ei bisa tao hata fo tetebes. Naa, sama leo ei dadi miu hatahori mana ue dae, boe ma Manetualain fee bini-nggees neu ei fo sele-tanden. De ei ue-tatao neulaun naa, Ana taon tungga faik,

[☆] **9:9** Sosoda Kokoa-kikiok kara 112:9

boe tamba namano'u.☆ 11 Manetualain nau fee ei lena heni hata fo ei mesa ngga to'ak, mita fo ei bisa doi-sou hatahori laen nara numa ei dale susuen mai. Dadi mete ma ei doi-sou hatahori laen talo naa ena, neu ko ara roke makasi neu Manetualain. 12 Doi-souk naa fo ei feen neu Manetualain hatahorin marai naar, au henggenee tulu-fali sara. Ma naa oo tao nala ei so'uk makasi taa-taa neu Manetualain boe. 13 Huu neu ei doi-sou hatahori laen nara, naa natudu bukti nae, ei mamahere tebe-tebe. Naa oo tao nala hatahori laen nara so'uk kokoa-kikiok soa-neu Manetualain boe. Huu ara bisa mete-rita, ei nemeheherem neu Karistus Hara Lii Malolen naa, ta kokola bafa rouk. Naa natudu nae, ei tao tungga ei nemeheherem. Dadi neu ei fee doi-souk numa ei dale susuem mai neu sara, ma hatahori laen boe, na, naa ndia taon ara so'uk kokoa-kikiok soa-neu Manetualain.

14 Hatahori fo mana simbo nala doi-souk numa ei mai, neu ko hule-haradoi soa-neu ei. Ara oo hii ralan seli rae mete-rita ei boe, nahuu Manetualain natudu Ndia dale susuen no'un seli neu ei ena. 15 Tehuu Manetualain fee mudak ita Hadia esa lolen seli ena. Ndia, Yesus! Ndia belin naa, lena heni basa-basan! Huu naa de ita basa ngga sama-sama toke neu Manetualain tae, "Makasi!"

10

Paulus nasala'e la'e-neu ndia ue-osan soa-neu Karistus

¹ Au, Paulus mesa ngga, ndia surak nai ia. Neu ko hambu ketuk numa ei mai dudu'a talo ia: mete ma au sama-sama ua ei, na, au mae kokolak

☆ 9:10 Yesaya 55:10

ledo-ledo. Tehuu mete ma au dook ka numa ei mai, au ambarani kokolak no ta pake bii-bambik. Talo naa, hetu? Naa te au oke fo ei nenene au, nahuu Karistus dale lilon neu ei, ma Ana hii fee dale susuen neu ei. ² Tehuu hambu ketuk ruma ei mai ta nau nenene au. Ara kokolak rae, ai tatao-nono'in nara oo sama leo hatahori laen marai dae-bafok ia tatao-nono'in nara boe. Dadi mete ma au uni naa uu, fama te au muste kokolak ta pake bii-bambik neu sara. Huu naa de au afada memak neu ei basa ngga, mita fo neu ko au uni naa uu, na, au hae kokolak barakaik ua sara. ³ Leo mae ita hatahori dae-bafok biasa oo, tehuu mete ma ita tareresi to hatahori laen, ita boso tambariik tahere fo tahuur boe, sama leo hatahorir marai dae-bafok ia fo ta ralela Manetualain. ⁴ Mete ma ita tahuur to hatahori, na, boso lilii-ndondou te ita tee-tanden nara ta sama ro hatahorir marai dae-bafok ia enan. De mete ma ita tahuur to hatahori langga batuk mana nareresi no ita, na, ita oo hambu Manetualain koasan mana bisa ofe nakalulutu hatahori oka-huun boe. ⁵ Manetualain koasan bisa ofe heni basa hatahori dae-bafok dudu'an mana laban Manetualain, mana tao hatahorir ta nau ralela Ndia. Ndia koasan oo bisa natudu dalak boe, fo nggati hatahori dala dudu'a raan naa, no dala dudu'a beuk. No dalak naa, hatahori nanori fo dudu'a tungga Karistus nenorin.✧ ⁶ No'uk ka numa ei mai mulai nenene Karistus, ma tao tungga basa Ndia hihii-nanaun lala'en ena. Tehuu hambu ketuk numa ei mai bei ta nau nenene neu Ndia. Dadi ai mahani a ena, fo hukun sira ta mana nau nenene neu Ndia.

⁷ Ei hii mete-mita hata fo neni nitak numa

✧ **10:5** Roma 12:2

kada dean mai. Tehuu ei muste mete hatahori dalen. Dadi mete ma hambu hatahori fo tao aon Karistus nedenu, na, masaneda matalolole. Huu ai oo Karistus nedenu, sama leo ndia boe. ⁸ Fama te ei du'a mae, au kokolak aloloa bafang lena-lenak la'e-neu koasa fo ita Lamatuan feen neu ai. Talo naa, hetu? Taa! Huu koasa naa hambun, fo natetea ei, ta nakalulutu ei dalem mara. Dadi au ta fee lelak neu hatahorir rakamamaek au, nahuu ara rae, au ta aena haak fo kokolak la'e-neu koasa fo Lamatuak feen neu au. ⁹ Au ta aena dudu'ak fo ae tao akatata'uk ei pake au susurang nggara. ¹⁰ Tehuu hatahorir raa kokolak rae, "Boso hosek mbali Paulus. Leo mae ndia susuran liin berak ma ta hoho'ak, tehuu mete ma ana mai aon, ndia mana sota-na'uk ma kokolan ta naena koasa." ¹¹ Mita fo hatahori mana kokolak bafa rouk talo naa, dudu'a dede'ak ia: hata fo ai surak nai susurak numa mamana dook mai, basa-basan sama no hata fo ai kokolak, mete ma ai mai nai ei taladam.

¹² Hatahorir raa oo hii so'uk aon nara rae, sira rae, Karistus nedenu ta hoho'an boe. Ai ta mambarani makasasama aok leo sira. Bubuluk memak, hetu? Ta bisa dadi ai ta hoho'ak leo sira! Hatahori matak leo naak, kada sangga hatahori mana sama leo sira mesa kasa. Basa de esa toba nasarada esa, nahuu sira mata-aok esa! Sira nggoa beben bali! ¹³ Naa te ai mesa ngga ta kokolak maloloa bafan, mete ma oka-huun taa. Ai kada kokolak talo naa, la'e-neu ues naa fo Manetualain feen neu ai ena. Hata fo ai taon fee ei ena, tungga kada hata fo Manetualain nadenu ai taon. Huu ai ta maue-osa nai naa dean. ¹⁴ Teteben ndia, ai ta kokolak lena-lenak neu ai kokolak maloloa bafan la'e-neu ei. Huu

air ia, ndia mai tui ei la'e-neu Karistus Hara Lii Malolen. Ei oo simbo mala ai kokolan boe. Mete ma Manetualain ta nadenu nita ai, tehoo ai kokolak maloloa bafan la'e-neu ei, na, naa ndia ta tetebes. ¹⁵ Mete ma hatahori laen ndia raue-osa, na, ai ta kokolak maloloa bafan mae, naa dadi, nahuu ai ndia maue-osa. Nenenin lenak soa-neu air ia, ndia kada ei nemeheherem boe tamba ratea. No dalak naa, ai ue-osan buna-boan nai ei numa fai bakahulun naa mai, boe tamba nakandoo. ¹⁶ De ai bisa miu mafada Karistus Hara Lii Malolen nai mamanak kara marai ei boboam seri, fo bei ta hambu hatahori mana maue-osa nai naa. Huu ai ta nau kokolak mabafa loa menik hatahori laen ue-osan.

¹⁷ Nai Manetualain Susura Malalaon neni surak nae, "Mete ma hambu hatahori nau kokolak naloloa bafan, na, elan fo ana kokolak naloloa bafan la'e-neu kada ita Lamatuan leo."☆

¹⁸ Mete ma hatahori esa kokolak naloloa bafan la'e-neu ndia aon, naa ta naena sosoak hata esa boe na. Tehoo mete ma ita Lamatuan ndia so'uk kokoak la'e-neu hatahori naa, na, naa dei fo ta hoho'ak!

11

Karistus nedenum tetebes, ma nedenuk ta tetebes sara

¹ Au ae kokolak akadedemak aong ba'u anak nok bali hatahori nggoa bebek. Dadi soba makatataak faa fo nenene au dei! Talo ia: ² Au sama leo ei amam. Ei sama leo au ana fe'ong fo naena nefufudi aok ena. Mana sama leo ei manufudi aom naa, ndia Karistus. De au nau anea atalolole ei, mita fo ei mauma-loo mia ei

☆ **10:17** Yermia 9:24

manfufudi aom naa, ei bei lolo-laok. Dadi au anea atalolole fo boso hambu mana edo-pode ei, fo nakalulutu ei nemeheherem. ³ Hatematak ia, ei tungga Karistus eno-dala ndoon no dale lolo-laok. Tehuu au amata'u, boso losak hambu hatahorir kedi-ira rala ei, fo ei sio la'o ela dalak naa, sama leo lele uluk mengge kedi-ira nala Hawa. Mengge naa bisa kedi-ira talo naa, nahuu ndia naa, mana puputa-papatak ba'in!✧
⁴ Tungga-tungga hatahori matak leo naak kara reni ei mai, boe ma ranori ei la'e-neu Yesus mata-aok laen, ta sama leo Yesus fo ai manorin neu ei naa ena, na, hata de ei mamahere neu hatahori naa? Fai bakahulun, ei buka dalem fo simbo mala Manetualain Dula-dale Malalaon fo Ana koladu ei. Dadi tao hata de hatematak ia, ei nau simbo mala dula-dale mata-aok laen bali? Fai bakahulun, ei mamahere neu Karistus Hara Lii Malolen fo ai mafadan neu ei. Dadi tao hata de hatematak ia, ei nau mamahere neu nenorik rupak laen bali?

⁵ Ara so'uk aon nara rae, sira raa, Lamatuak nedenu fo ta hoho'an nara seli. Ndonoon naa sira haak lena heni au, do? Taa! Au ta tungga dudu'ak leo naak. ⁶ Leo mae rae, au ta alela kokolak pake dede'a binir, tehuu au alela tebe-tebe hata fo au kokolak. Ei bubuluk dede'ak kara iar ena, nahuu au atudu la'i-la'ik ka neu ei ena.

⁷ Neu au anori ei Manetualain Hara Lii Malolen, au ta oke ei tanggon au. Au tao kadi'i au aong, mita fo au bisa akadedemak ei. Ndonoon naa, ei nau fee salak neu au nahuu naa, do? ⁸ Hatahori kamaherek ruma saranik marai mamana laen nara ndia tanggon au, mita fo au

✧ **11:3** Tutui Makasososak 3:1-5; 13

bisa aono-lalau ei. Naa, sama leo au ha'i numa sira mai, fo bisa tulun ei. ⁹ Neu au sama-sama ua ei, boe ma au hambu toto'ak, au ta edo-pode ei, fo oke hata-hata numa ei mai. Ita toranoon nara maruma profensi Makedonia mai, ndia doisou au. Au ta tao amabera ita hata-hata neu ei, ma au oo ta nau tao talo naa nai mbila-beinesak boe. ¹⁰ Karistus Dede'a-kokolan naa, tetebes. Au oo amahere tebe-tebe boe ae, au dede'a-kokolang oo tetebes boe, nahuu au akaesa ua Karistus. Ta hambu hatahorir marai profensi Akaya naa ndia bisa koko'o au bafang fo ka'i au, boso kokolak aloloa bafang ae, au ta tao amabera ei talo naa. ¹¹ Tao hata de au kokolak talo ia? Ndondoona ia dadi, nahuu au ta sue ei, do? Leo mae ei dudu'a talo naa, tehoo Manetualain mesa kana bubuluk au susue-lalaing neu ei.

¹² Hata fo au taok naa, au nau tao akandoon. No dalak naa, hatahorir mana hii rakadedemak aon fo kokolak raloloa bafan rae, sira tataon sama leo ai, na, sira raa, oka-huun taak kara ena bali. ¹³ Ara rae, Lamatuak ndia nadenu sira. Sira raa, hatahori mana maue-osa fo mana kedi-ira hatahori! Ara soba-soba tao aon nara sama leo Karistus nedenu tetebes. Naa te basa naar kada kokolak bafa rouk a mesan! ¹⁴ Ei boso heran, ee! Huu nitur malanggan oo soba-soba tao aon sama leo Manetualain atan numa nusa tetuk do inggu temak mai boe, mana neni manggaledok no dale malole. ¹⁵ Huu naa de ei boso heran mete ma ndia hatahori mana maue-osan oo, soba-soba tao aon sama leo hatahori mana maue-osa no dale ndoos boe. Tehoo besa-besa, neu ko Manetualain bala sira manggaraun.

✧ **11:9** Felipi 4:15-18

Karistus nedenun tetebes, lemba-nasaa doisosok mata-matak neu ara rafada hatahorir la'e-neu Lamatuak Yesus

¹⁶ Mete ma ei nau, na, elan fo au kokolak akad-edemak aong ba'u anak bali nok bali hatahori nggoa bebek bali. Huu au nau soba-soba kokolak koa ao. ¹⁷ Mete ma au kokolak akadedemak aong leo iak, ta naoka nai ita Lamatuan. Tehuu naa, nok bali hatahori ute keak kokolan. ¹⁸ Hambu hatahori no'uk ka hii rakadedemak aon nara tungga hatahorir marai dae-bafok ia si'en. Dadi au oo nau kokolak aloloa bafang tungga sira boe. ¹⁹ Ei ndia mana tao aom hatahori dudu'a ndoos, mete ma matonggo mia hatahori esa ute keak, na, ei matanggodon no dale loak, hetu? ²⁰ Mete ma hatahori laen tao hata-hata neu ei, na, ei matanggodo sara ruma naa leo. Ha'i netuduk leo: mete ma hambu hatahorir tao ei sama leo sira ata-daton, na, ei kada matanggodon leo. Mete ma hambu hatahorir ramana'o rala ei bua-ba'um, na, ei elan numa naa leo. Mete ma hambu hatahorir kedi-ira rala ei, na, ei elan numa naa leo. Mete ma hambu hatahorir so'uk aon leo hatahori mo'o-inahuuk, ma nakaloloek ei sama leo hatahori kadi'i anak, na, ei elan numa naa leo. Leo naak oo, mete ma hambu hatahori famba ei, na, ei elan numa naa leo boe. ²¹ Tehuu boso mamasana, ee! Au mae, nahuu ai kada noe-na'u a leo. Ai ta mabe'i tao talo naa, sama leo hatahorir raa tao fee ei ena.

Tehuu mete ma ara nau kokolak raloloa bafan la'e-neu hata, na, au oo ambarani kokolak aloloa bafang talo naa boe. (Tehuu boso lilii-ndondou, te au kada kokolak akadedemak aong nok bali hatahori nggoa bebek na!) ²² Sira hatahori Ibrani

isi-isik, do? Hou! Au boe. Sira hatahori Isra'el, do? Hou! Au boe. Sira raa, ba'i Abraham tititi-nonosin, do? Hou! Au boe. ²³ Sira raa, Karistus hatahori mana maue-osan, do? Hou! Au oo leo naak boe. (Boso lili-ndondou, huu au kokolak lena-lenak ia!) Memak au ae, au sama leo sira. Naa te au ia, lena heni sira. Au aue-osa barakain lenak. Hatahori sese au uni bui dale uu la'e no'un seli. Ara poko-femba au la'e no'un seli. La'i-la'ik ka ela kada faa, au oo mate boe.✧ ²⁴ Nai au hatahori Yahudi heli-heling nggara liman, au hambu tuni-ndenik la'e lima. Tungga-tungga au hambu fifilok, ara filo au la'e 39.✧ ²⁵ Hatahorir popoko au pake ai la'e telu. Ara toko au pake batu la'e esa fo rae tao risa au. Au ofang molo la'e telu. Au laa bo'u-bo'u numa tasi oe hatuleledok esa.✧ ²⁶ La'i-la'ik ka au la'ok losa dook ka sudi uni bee uu ena. Hambu sosoek no'un seli tao nala au, ela kada faa mate. Ha'i netuduk leo: faa nai lee mo'ok ma na'o manu-meor. Hambu doidosok numa au hatahori Yahudi heli-heling nggara mai, hatahori ta Yahudir, ma hatahori mana tao aon nara sama leo toranoo hatahori kamaherek, naa te ara kedi. Au oo ela kada faa mate numa tasi taladan, numa kota, ma numa mamana nees boe.✧ ²⁷ Au aue-osa fafandek lima-eing, ma au hambu susa-sonak mata-matak kara. Hambu la'e no'uk ka au ta bisa sunggu. Au oo ndoe ma dale mada boe. La'e no'uk ka au ta hambu u'a hata esa boe na. La'e no'uk ka au oo ta aena bua-lo'a nelusek boe, de au marini alan seli. ²⁸ Mete ma ta nau reke basa dede'ak kara

✧ **11:23** Nedenuk kara Tutuin 16:23 ✧ **11:24** Tui Seluk la'e-neu Dala Masodak 25:3 ✧ **11:25** Nedenuk kara Tutuin 16:22; 14:19

✧ **11:26** Nedenuk kara Tutuin 9:23; 14:5

raa, na, reke kada talo ia leo: tungga-tungga faik au dudu'ang tarabangga, nahuu au dudu'a la'e-neu basa ita toranoo kamaheren nara, fo mana rakabua nai bee a mesan. ²⁹ Mete ma hambu hatahori nameda aon ta nabe'i, na, masaneda au. Huu au oo leo naak boe. Mete ma hambu hatahori fufudi-hohodo hatahori kamaherek fo tungga tao salak, au dadi mae ma asakele.

³⁰ Mete ma au muste kokolak aloloa bafang, malole lenak au kokolak aloloa bafang la'e-neu dede'ak kara fo ratudu rae, au ia, kada noe-na'uk a mesan. Tebe! ³¹ Manetualain fo ita Lamatuan Yesus Aman, bubuluk au ta kokolak bafa rouk. Naa, nandaa mete ma hatahori so'uk kokoa-kikiok neu Ndia nakandoo.

³² Masaneda! Au ia, kada noe-na'uk a mesan. Mete ma au mesa ngga, na, ta bisa tao hatahata. Ha'i netuduk leo, fai bakahulun numa kota Damsik, manek Aretas nggubenor, nadenu hatahorir fo ramangge au numa kota lelesun, fo ara bisa humu rala au. ³³ Tehuu au nonoong nggara tao au uu lo'ak esa dale, basa de rakonda au pake tali tungga kota tembok dean. Dadi mbo'i heni au numa nggubenor liman mai.✧

12

Paulus mete-nita dede'ak esa, nok bali ana nala me'i

¹ Mete ma ei nau, na, elan fo au kokolak aloloa bafang faa bali. Naa te kokolak aloloa bafak, sosoan taa. Tehuu au nau afada ei dede'ak kara fo ita Lamatuan natudu neu au ena, nok bali nai me'is dale. ²⁻⁴ Au alela hatahori esa

✧ **11:33** Nedenuk kara Tutuin 9:23-25

mana nakaesa no Karistus. Teuk salahunu haa maneuk kara, hambu esa noon neni lalai fo demak mate'en neu. Tehuu au ta bubuluk, mete ma ana hene, bei no ndia ao-inan, do, kada samanen ndia hene lain neu. Kada Manetualain ndia bubuluk. Au oo bubuluk boe ae, neu ana neni so'uk hene neni Lamatuak Mamana Malolen naa neu, ana namanene dede'a-kokolak ta neni babanggih, losa hatahori dae-bafok ta bisa kokolak. ⁵ Dadi soa-neu hatahori matak leo naak, au nau kokolak aloloa bafang. Tehuu au ta nau kokolak aloloa bafang la'e-neu au ao heliheling. Kada la'e-neu dede'ak fo au ta abe'i tao, dei fo au kokolak abafa loa talo naa. ⁶ Leo au nau kokolak aloloa bafang, au ta parluu kokolak bafarouk, huu au aena dede'ak tetebes no'uk ka fo au bisa kokolak. Tehuu au kada akatataak aong leo, fo hatahorir boso du'a rae, au ta hoho'ang lena heni numa hata fo ara ramanenen ma meteritan numa au mai. ⁷ Lena-lenak bali, Lamatuak natudu dede'ak ta neni babanggih no'uk ka neu au ena.

Tehuu Manetualain oo fee lelak neu au fo hambu susa-sonak boe, mita fo au boso koa ao. Huu nitur malanggan nadenu ndia ana nunin esa fo kada dudunggu babalik au nakandoo, nok bali dila-nggauk esa nato nakamiminak au ao-inan. Awii! Au doidoso tebe-tebe! ⁸ Au oke la'e telu ena fo Lamatuak nggari heni dede'ak ia numa au mai. ⁹ Tehuu Ana naselu neu au nae, "Au atudu Au dale susueng neu o. Naa dai soa-neu o. Huu neu o mamedae, tungga o barakai heli-helim ta dai, na, nai naa Au koasang boe tamba natea." Huu naa de au nau kokolak aloloa bafang tamba, neu au ta abe'i tao dede'ak esa.

No dalak naa, au bubuluk ae, Karistus koasan leo nai au dale. ¹⁰ Huu naa de, mete ma au ameda au mesa ngga ta abe'i tao ue-osa esa, au daleng kada lino-lendek a mesan. Dadi neu hatahorir kokolak rakadadaek au do, rakasususak au do, tao doidoso au do, tuni-ndeni au, nahuu au dadi uu Karistus hatahorin, na, au daleng kada lino-lendek leo. Huu mete ma au mesa ngga ta abe'i, na, au hambu koasa numa Karistus mai fo au abe'i tao dede'ak naa.

Paulus dudu'an ta namaneu la'e-neu hatahori kamaherek marai Korentus

¹¹ Ei leo-la'o nok bali Lamatuak ta nadenu nita au uni naa uu. Huu naa de nau ta nau, bebeik kara ia au kokolak akadedemak aong ba'u anak nok bali hatahori nggoa bebek. Teteben ndia, ei ndia muste kokolak maloloa bafam la'e-neu au. Memak au ta aena sosoa-ndandaak hata-hata. Tehuu mete ma nekesasamak au ua "hatahori ta hoho'ak sudi selik kana" naa, fo rae Lamatuak naonda sara, na, sira raa, ta hoho'an ta lena heni au.

¹² Tungga-tungga Lamatuak nadenu hatahori esa neu nafada hatahorir la'e-neu Ndia, hatahori naa tao tanda heran mata-matak kara pake koasa, fo natudu bukti nae, Lamatuak ndia nadenu ndia. Boso lilii-ndondou, huu neu au bei nai ei taladam mara, au oo tao tanda heran leo naak kara boe. Au aue talo naa no au daleng nakatataka nakandoo. ¹³ Boso mamasana, ee! Kada hambu dede'ak esak ka, ndia au ta tao sana nai ei, fo hatahori laen taon nai saranik laen. Ndia, au ta oke fo ei tanggon mala au.

¹⁴ Talo ia! Au ahani a ena uni ei neti la'e katelun. Au ta to'a ei tanggon au doi soda-ladang.

Au oo ta to'a ei hata-hetom boe. Tungga ita dala-hadan, ta nandaa kakana anar rambeda hata-heto soa-neu sira ina-aman nara. Mana ndaak ndia, ina-amar mbeda hata-heto fee sira anan nara. Dadi au ta to'a ei mambeda hata-heto fee au, huu ei sama leo au anang nggara! Au to'ak naa, ndia ei aom ma ei susue-lalaim. ¹⁵ Au amahoko fee hata a mesan fo au enang neu ei. Au oo hii aue-osa fafandek lima-eing boe, mita fo ei bisa leo-la'o tungga Lamatuak hihii-nanaun. Mete ma au sue alan seli neu ei, na, ei oo muste sue masafali au leo naak boe. Dadi tao hata de ei makatataak ei susue-lalaim? Ta nandaa, hetu?

¹⁶ Hambu ketuk numa ei mai manaku rae, au ta tao amabera ei. Tehuu hambu ketuk oo rae, au dadi hatahori fo malela pepeko-lelekon seli ma kedi ala ei boe, losa tao ala ei tungga au hihing.

¹⁷ Dadi talo bee? Ndondoona hatahorir fo au adenu sara reni ei reti naa, kedi rala ei, do? ¹⁸ Au fufudi-kokoe Titus fo neni ei neti. Au oo adenu toranook laen esa fo neu noon boe. Ndondoona, Titus kedi nala ei, do? Taa, hetu? Titus no au ia, mata-aok esa. Ai dua ngga dudu'an sama, ma ai oo maue-osa no dale ndoos boe.

¹⁹ Toranoo susue nggara ein! Ndondoona naa ei dudu'a numa bebeik kara iar mae, ai masala'e aon nai ei matam, do? Taa! Basa hata fo ai kokolak kara iar, Manetualain bubuluk ena. Dadi ai ta bisa mafuni hata-hata numa Ndia mai. Ai oo makaesa mia Karistus boe. No ai sue ei, huu naa de basa hata fo ai taok naa, bisa tao matetea ei.

²⁰ Neu ko mete ma au dadi uni ei neti, au du'a-du'a, boso losak ei ta dadi miu hatahorir fo sama leo au hihing. Boso losak hambu ketuk rareresi,

dale mana mbirik, rambeda dalek, ketuk kada dudu'a sira aon mesa kana, ketuk kokolak rak-abobook hatahori nade malolen, hambu ketuk kokolak dede'a lalok la'e-neu hatahori leleo-lala'on, hambu mana koa aok, ma tao mue-anggik basa-basan. Fama te au oo dadi uu hatahori ta sama leo ei hiik boe. ²¹ Neu ko mete ma au uni ei neti, au dudu'ang ta namaneu nahuu ei tatao-nono'im. Boso losak Manetualain nae nakamamaek au nai ei matam mara. Boso losak au tao ala hatahorir rameda berak, nahuu hambu no'uk ka ruma ei mai bei leo-la'o tao manggarauk, tehoo ta nau sale dalen do tuke tein, fo fali tungga Lamatuak eno-dala ndoon. Hambu ketuk la'ok sala ro hatahorir ta sira saon nara. Ma ketuk tao ranggenggeo mata-matak kara. Ketuk bali tao tatao-nono'i manggarau mata-matak kara mana neni mamaek, tehoo ta rameda mae, losa hatahorir nunute sara.

13

Manea matalolole ei leleo-lala'om

¹ Dadi ia la'e katelun fo au nau neti tiro-dangga ei. Mete ma hambu ketuk fo nau rakasasa'ek salak neu hatahori, na, boso liliindondou ndia hohoro-lalanen. Sama leo neni surak nai Manetualain Susura Malalaon nae, "Mete ma hambu ketuk fo rakasasa'ek salak neu hatahori esa, muste hambu sakasii dua do telu fo kokolan nara sama dei, dei fo simbok. Mete ma ta talo naa, na, boso simbok." ² Neu lelek fo au uni ei uu, la'e kaduan maneuk, au fee nesenedak neu hatahorir mana leo-la'o tao manggarauk

✧ **13:1** Tui Seluk la'e-neu Dala Masodak 17:6; 19:15

kara raa ena. Hatematak ia, au fee nesenedak neu sara bali, sama-sama ro basa hatahorir fo mana leo-la'o tao manggarauk kara. Sama leo fai bakahulun, au fee nesenedak ae, neu ko mete ma au neti, au ta atanggodo sara.

³ No dalak naa, natudu bukti nae, Karistus kokolak nesik au. Mete ma Karistus nau koladu ei, Ana taon nenik koasa mo'ok nai ei taladam mara. Huu Ana ta tao ues no noe-na'uk. ⁴ Neu ara rakanisan numa ai ngganggek lain, memak Ana noe-na'u, huu Ana nakambo'ik heni Ndia koasan ena. Tehuu Manetualain fee koasa neu Karistus de Ana nasoda hatematak ia. Leo mae ita mana dadi Ndia hatahorin tameda ta tabe'i, tehuu Manetualain fee ita masoda beuk ena. Huu naa de ai bisa maono-lalau ei pake Ndia koasan.

⁵ Parisa ei dale heli-helim mara fo sangga bubuluk mae, ei mamahere tebe-tebe neu Karistus, do taa. Ndia koasan neni nitak nai ei leleo-lala'om, do taa? Fora ei aom talo naa. Huu mete ma Ana ta nakaesa no ei, na, ei ta dadi miu Ndia hatahorin. ⁶ Mete ma ei parisa ai, na, ei bisa mete-mita Ndia koasan neni nitak nai ai leleo-lala'on. No dalak naa, ai mala dea. ⁷ Ai oo hule-haradoi moke neu Manetualain boe, mita fo ei boso tao salak hata esa boe na. Ai ta hosek mete ma hatahorir manaku do ta manaku air ia, Lamatuak nedenun. Tehuu ai hii ei tao hata fo tetebes, leo mae hatahori ketuk nau timba heni ai. Talo naa oo ta hata-hata boe. ⁸ Huu ita ta bisa tao hata esa boe na, fo laban hata fo tetebes. Kada ai malela tao hata fo tetebes a mesan. ⁹ Mete ma ei dadi barakaik, ma ai dadi noe-na'uk, ai mamahoko a mesan. Ai hule-haradoi moke fo Lamatuak tao nala ei boe dadi mandaik. ¹⁰ Huu

naa de, leo mae au nai dook ka numa ei mai, au surak dede'ak kara iar hatematak ia, mita fo neu ko au mai, na, au hae kokolak hara berak neu ei bali. Au dadi uu ita Lamatuan nedenun. Tehuu Ana fee au haak ma koasa fo atetea ei, ta akalulutu ei.

Paulus nate'e ndia susuran

¹¹ Toranoo susue nggara ein! Au dede'a de'en mate'en ia, kada hara masodak malole. Tao matetu-mandoo basa dede'ak kara. Mamanene matalolole au nenori-nefadang. Leo-la'o dalek esa. Ei muste malole esa no esa. Manetualain naa sue-lai ei. Au oke-hule fo Ana sama-sama no ei nakandoo, ma Ana tulu-fali ei fo leo-la'o mole-dame esa no esa.

¹² Ei muste lole haram pake i'idu susuek, fo nandaa soa-neu Lamatuak hatahori lolo-laon. Manetualain hatahorin marai iar, basa sara haitua hara masodak malole soa-neu ei.

¹³ Au oke-hule fo ita Lamatuan Yesus Karistus natudu Ndia dale susuen neu ei. Au oke-hule fo Manetualain natudu Ndia susue-lalain neu ei. Au oo oke-hule fo Lamatuak Dula-dale Malalaon natudu Ndia dale lilon, mita fo ei basa ngga leo-la'o no dalek esa boe.

Ba'u kada naa leo,
Paulus

Rote Tii Alkitab
Genesis and the New Testament in the Rote Tii
language of Indonesia
Kejadian dan Perjanjian Baru dalam bahasa Rote Tii
copyright © 2004-2011 Unit Bahasa dan Budaya

Language: Rote Tii (Tii)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-28

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

376f544e-67b9-55a2-9875-b1335ebd71ac